

Ветровете на промяната

зиедра
радвилавичуте

ДОВЕЧЕРА ЩЕ СПЯ откъм стената

Ветровете на промяната

Гиедра Радвилавичуте

ДОВЕЧЕРА ЩЕ СПЯ
ОТКЪМ СТЕНАТА

Този проект е финансиран
с подкрепата на програма
„Творческа Европа“
на Европейската комисия

© Giedra Radvilavičiūtė, 2010
Šiandakt aš miegosiu prie sienos

Всички права запазени. Никаква част от това издание не може да бъде преиздавана, съхранявана по компютърен начин или препредавана под каквато и да е форма или по какъвто и да е начин – електронен, механичен, фотокопиран, записващ или друг, без предварителното позволение на носителите на правата.

© Гиедра Радвилавичуте, автор, 2016
© Издателство „Гей-Либрис“, 2016
© Антония Иванова Пенчева, превод, 2016

ISBN 978-954-300-163-7

Ветровете на промяната

зиедра радвилавичуте

ДОВЕЧЕРА ЩЕ СПЯ ОТКЪМ СТЕНАТА

есета

Превод от литовски: Антония Пенчева

ГЕЯ РИС

СОФИЯ

Съдържание

Прибличането на текста	7
Без название	21
Дълга разходка по късия кей	23
Тост	41
Моята американска биография	57
Съществени промени	68
Запознайте се: тези, които бих искала да срещна още веднъж	99
Довечера ще спя откъм стената	114
Пациентка № 27*	140
Нотариална кантора	149
Температурата – по Целзий, всичко останало – по Линц	173
Некролог	192

Без название

Датата на раждане (1960) и на смъртта (?) в биографията на човека все още си остават случайност. Понякога дори грешка: случва се така, че човекът престава да живее по-рано, отколкото умира. Важните случаи в живота – завършил Вилнюския университет, сватба, раждане, живот в чужбина, развод, запознанства, издаване на книга с есета „Запланувани мигове“, смърт, се превръщат в случаи, придобили в паметта друго значение, отколкото, когато са се случили. Нефиксираната в биографията случайност може да стане съдбовна, а *„това, което на човек му се струва един миг, може да обедини целия живот“*. Маларме казва, че светът съществува, за да попадне в книгите. За мен, светът съществува, за да попадне в паметта. Тя подбира образите понякога въпреки волята на човека. Този процес може да протича и съзнателно, с почти удобно самонаслаждение. Понякога направо пресъздавам образите от миналото, обичам да ги спирам на най-интригуващите места, нахално да преработвам случките. Монтирах ги, за да може биографичният филм (особено финалът му) във въображението ми да се развие по друг начин... Всякак.

CV-то на паметта изглежда съвсем различно от официалното. В графата на удоволствията сигурно бих записала – да подушвам в мазетата на селските къщи складираните ябълки. Или да слушам разговорите на хората от малките прашни градчета: „Знаеш ли, че от юли отоплението ще поскъпва?“ Да плувам в езерото дотогава, докато Господ, уголжавайки удоволствието, за няколко минути ми подарява хриле. Също и удоволствието да се изненадвам... Гледам филма „Фрида“ и разпознавам точно същия плат, от който една жена ми уши възглавница.

В душен летен ден пред кафенето един тийнейджър проси милостиня: „Госпожо, майка ми от няколко години боледува тежко. Може ли...“ Хванати под ръка вървят туристи – старец и старица. Старецът услужливо е подложил лакът и държи разкопчаната ѝ чанта, докато тя загрижено търси очилата и парите си. Сънен котарак се просва на асфалта като палачинка, понеже над главата му като куршум профучава оса. В салона фризьорката ме пита: „Сама ли си боядисвате косата?“. „Сама“ – отвърщам. „Личи си“ – потвърждава тя. Когато се връщам обратно, тийнейджърът сега на масата на уличното кафене и загледан в нищото, започва да яде въздушни пасти. Купени от събраните пари за „тежко болната майка“. Преброих ги, докато пиех кафето си – девет. Той си ги е заслужил. За внушително съчинена история. Тази история може да се нарече „продаваема“. Дебел мъж в кафенето си купува „шакотис“⁵, но кредитната му карта не работи. Той издърпва картата от ръцете на продавачката и я търка-търка в ризата си, като че ли от движенията му ще се разгори спасителен огън.

Като се прибрах вкъщи видях, че майсторите на съседа, който купи апартамента до нас, са пробили на сялно стената в моята тоалетна – дупката е такава, че може да влязат два юмрука. Поздравихме се през дупката. Обещаха утре да я зазидат. Включвам телевизора. Докарали са от Швеция за изложба знамената на Великото литовско княжество. В репортажа от откриването сред гостите разпознавам една жена, с която веднъж бяхме разговаряли за слепотата, за абсолютната тъмнина. Как може да живее човек, без да вижда нищо – котките, осите, въздушните пасти, туристите, знамената и пробитите в стената дупки. Без да вижда историите. Когато ти се струва, че животът е свършил, все още остава изненадата от обикновените неща. Като непланирания миг. Като продължаващата истинска биография.

---

⁵ Слагкиш във формата на елха. – Б. пр.